

#SOTEU

OLUKORD EUROOPA LIIDUS 2021

URSULA VON DER LEYEN

ELI ÜHINE TUGEV VAIM

Sissejuhatus

Lugupeetud president
Austatud parlamendiliikmed

Palju on inimesi, kel on tunne, et nende elu on pausile pandud, samas kui maailm liigub kiirkäigul.

Vahel on sündmuste tempot ja väljakutsete suurust raske hoomata.

Samas on see olnud ka järelemõtlemise aeg. Mõned inimesed on oma elu ümber hinnanud, teised on laiemas ringis arutanud vaktsiinide jagamise ja ühiste väärtuste üle.

Kuid vaadates tagasi möödunud aastale, näen ma täna Euroopat, kus kõike on tehtud südamega.

Robert Schuman on öelnud: „Euroopa vajab hinge – ideaali – ja poliitilist tahet selle ideaali teenimiseks.“

Viimase 12 kuu jooksul on Euroopa teinud need sõnad teoks.

Viimaste sajandite suurimas üleilmses tervisekriisis otsustasime ühendada jõud, et igal pool Euroopas oleks võrdne juurdepääs elupäästvale vaktsiinile.

Viimaste kümnendite sügavaimas üleilmses majanduskriisis otsustasime ühendada jõud taasterahastu „NextGenerationEU“ näol.

Ja läbi aegade tõsisemas keskkonnakriisis otsustasime ühendada jõud ja sõlmisime Euroopa rohelise kokkuleppe.

Seda tegime me koos: komisjon, parlament ja 27 liikmesriiki. Ühe Euroopana. Ja me võime olla selle üle uhked.

Paraku ei ole koroonamöödas.

Kuni pandeemia levib, püsib ühiskonnas lein. Paljud südamed on purunenud, paljud eluteed on katkenud ja noortele me kaotatud aega tagasi anda ei saa. Me seisame silmitsi uute ja püsivate probleemidega maailmas, mis on killustunud ja kus taastumine on ebaühtlane.

Seega ei ole põhjust kahelda: ka järgmine aasta kujuneb proovikiviks.

Kuid ma usun, et just siis, kui sind pannakse proovile, tuleb välja sinu tõeline olemus ja hing.

Kui ma vaatan kogu Euroopa Liitu, siis tean, et Euroopa tuleb katsumustega toime.

Mulle annab kindlustunde inspiratsioon, mida me saame Euroopa nooremalt põlvkonnalt.

Sest Euroopa noored seisavad empaatia ja solidaarsuse eest.

Nad usuvad, et meie vastutame planeedi eest.

Ja kuigi nad tunnevad muret tuleviku pärast, on nad täis otsustavust muuta see paremaks.

Meie liit saab tugevam, kui see on meie järgmise põlvkonna nägu: mõtlev, otsusekindel ja hooliv, väärtustepõhine ja julge oma tegudes.

Selline suhtumine on järgmise 12 kuu jooksul olulisem kui kunagi varem. Seda sõnumit kannab ka kavatsusavaldus, mille ma saatsin täna hommikul president Sassolile ja peaminister Janšale, et visandada meie järgmise aasta prioriteedid.

KEERULISTES OLUKORDEDES JA TAASTUMISES ÜHINENUD EUROOPA

Austatud parlamendiliikmed

Pandeemias on aasta pikk aeg.

Kui seisin Teie ees 12 kuu eest, ei teadnud ma, millal – või isegi kas – me saame COVID-19 vastase ohutu ja tõhusa vaktsiini.

Kuid kogu kriitikast hoolimata on Euroopa täna maailma liidrite hulgas.

Üle 70% ELi täiskasvanutest on täielikult vaktsineeritud. Ja jällegi olime kogu kriitikast hoolimata ainsad, kes jagasid ülejäänud maailmaga poolt oma vaktsiinitoodangust. Eurooplastele on saanud üle 700 miljoni doosi ja üle 700 miljoni doosi on läinud rohkem kui 130 riiki väljaspool Euroopat.

Me oleme ainus piirkond maailmas, kes on suutnud seda teha.

Pandeemia on maraton, mitte sprint.

Me järgisime teadust.

Me täitsime oma lubadused Euroopas. Me täitsime oma lubadused maailmas.

Me tegime seda õigesti, tegime seda euroopalikult. Ja see töötas!

Kuigi meil on igati põhjust olla rahul, ei ole meil põhjust loorberitele puhkama jääda.

Meie esimene ja kõige pakilisem prioriteet on kiirendada ülemaailmset vaksineerimist.

Kuna madala sissetulekuga riikides manustatakse alla 1% kogu maailma vaktsiinidoosidest, on ilmne, kui suur on ebaõiglus ja kui pakiline see küsimus on. See on üks meie aja suurimaid geopoliitilisi probleeme.

Euroopa tiim toetab miljardi euro suuruse investeeringuga mRNA vaktsiinide tootmist Aafrikas. Me oleme juba lubanud tarnida 250 miljonit doosi väljapoole ELi.

Võin aga täna öelda, et komisjon annetab järgmise aasta keskpaigaks veel 200 miljonit lisadoosi.

See on investeering solidaarsusse, aga ka ülemaailmsesse tervishoidu.

Teine prioriteet on jätkata jõupingutusi siin Euroopas.

Näeme, et liidus on vaksineerituse tasemes murettekitavaid erinevusi.

Seepärast tuleb vaksineerimise tempot hoida.

Ja Euroopa on valmis. Oleme kindlustanud 1,8 miljardit lisadoosi. See on piisav nii meie kui ka meie naabruskonna jaoks, kui peaks vaja olema tõhustusdoose. Peame tegema kõik võimaliku, et see ei muutuks vaksineerimata inimeste pandeemiaks.

Viimane prioriteet on tugevdada meie valmidust pandeemiaks.

Eelmisel aastal ütlesin, et aeg on luua Euroopa tervisealiit. **Täna täidame selle lubaduse.**

Teeme seda ettepanekuga luua ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus.

Sellest saab oluline vahend, mis aitab meil tegeleda tulevaste terviseohtudega varem ja paremini.

Meil on innovatsiooni- ja teadussuutlikkus, erasektori teadmised ning pädevad riiklikud asutused. Nüüd peame kõik selle ühendama, ka ulatuslikud rahalised vahendid.

Seepärast teen ettepaneku **uueks tervisealaseks valmisoleku missiooniks, kus osaleb kogu EL**. Seda tuleks aastani 2027 toetada Euroopa tiimi investeeringutega mahus 50 miljardit eurot,

et ükski viirus ei muudaks eales kohalikku epideemiat ülemaailmseks pandeemiaks. Suuremat kasu investeeringutest ei ole võimalik saada.

Austatud parlamendiliikmed

Töö Euroopa terviseleiiduga on suur samm edasi. Ja ma soovin tänada Euroopa Parlamenti toetuse eest.

Oleme näidanud, et üheskoos tegutsedes suudame tegutseda kiiresti.

Võtame näiteks ELi digitõendi.

Praeguseks on kogu Euroopas loodud üle 400 miljoni tõendi. Selle süsteemiga on ühendatud 42 riiki neljas maailmajaos.

Meie tegime selle kohta ettepaneku märtsis.

Teie toetasite seda!

Kolm kuud hiljem oli see kasutuses.

Tänu ühistele pingutustele tegi Euroopa selle lihtsalt ära, samal ajal kui ülejäänud maailm ainult rääkis sellest.

Me tegime palju asju õigesti. Me lõime kiiresti eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu. Sellest toetati rohkem kui 31 miljonit töötajat ja 2,5 miljonit ettevõtet kogu Euroopas.

Saime oma õppetunni, kui olime liiga killustunud ja aeglased.

Erinevus ei saa olla selgem: eelmine kord kulus euroala SKP kriisieelsele tasemele jõudmiseks kaheksa aastat.

Seekord eeldame, et 19 riiki jõuab pandeemiaeelsele tasemele sel aastal ja ülejäänud järgmisel aastal. **Euroala kasv ületas viimases kvartalis nii USA kui ka Hiina oma.**

Kuid need on alles esimesed sammud. Finantskriisi õppetunnid peaksid olema hoiatuseks. Siis kuulutas Euroopa end võitjaks liiga kiiresti ja me pidime selle eest maksma. Me ei korda sama viga.

Hea uudis on see, et taasterahastust „NextGenerationEU“ investeerime nüüd nii lühiajalisse taastumisse kui ka pikaajalisse heaolusse.

Tegeleme majanduse struktuursete probleemidega tööturureformidest Hispaanias pensionireformideni Sloveenias või maksureformini Austrias.

Me investeerime seninägematul viisil 5G kasutuselevõttu ja kiudoptikasse. Kuid sama tähtis on investeerida digioskustesse. See vajab liidrite tähelepanu ja struktuurset dialoogi kõrgemal tasemel.

Meie tegevus on selgeks suunanäitajaks ühtviisi nii turgudele kui ka investoritele.

Kuid tulevikku vaadates peame mõtlema ka sellele, kuidas kriis on mõjutanud meie majandust alates suurenenud võlakooormast kuni erineva mõjuni eri sektoritele või uute tööviisideni.

Selleks alustab komisjon lähinädalatel uuesti arutelu majanduse juhtimise paketi hindamise üle. Eesmärk on jõuda aegsasti enne 2023. aastat üksmeelele selles, kuidas edasi liikuda.

Austatud parlamendiliikmed

Peagi tähistame 30 aasta möödumist ELi ühtse turu loomisest. 30 aasta jooksul on see võimaldanud saavutada suurt edu ja luua heaolu Euroopas.

Pandeemia puhkedes kaitsesime ühtset turgu kahanemise ja killustumise surve eest. Taastumise seisukohast on ühtne turg heade töökohtade ja konkurentsivõime edendaja.

Eriti oluline on see digitaalsel ühtsel turul.

Eelmisel aastal esitasime ambitsioonikaid ettepanekuid.

Et piirata suurte digiplatvormide võimet kontrollida sisu.

Et toetada nende platvormide demokraatlikku vastutust.

Et edendada innovatsiooni.

Et suunata tehisintellekti mõjujõudu.

Õnnestumise või läbikukkumise võtmesõna on digitaalsus. Liikmesriigid jagavad seda seisukohta: digivaldkonna kulutused taasterahastu „NextGenerationEU“ raames isegi ületavad 20% eesmärgi.

See peegeldab, kui oluline on investeerida Euroopa tehnoloogilisse suveräänsusse. Peame veelgi rohkem pingutama, et digiüleminek vastaks meie reeglitele ja väärtustele.

Lubage mul rääkida pooljuhtidest, neist pisikestest kiipidest, millest sõltub nii paljude asjade töötamine: alates nutitelefonidest ja elektritõukeratastest kuni rongide või isegi tervete nutikate tehasteni.

Ilma kiipideta ei ole ka digitaalsust. Pooljuhtide nappuse tõttu töötavad terved tootmisliinid alla oma võimsuse ja seda kasvavast nõudlusest hoolimata.

Kuigi ülemaailmne nõudlus on plahvatuslikult suurenenud, on Euroopa osa kogu väärtusahelas alates projekteerimisest kuni tootmisvõimsuseni kahanenud. Me sõltume tiptasemel kiipidest, mida toodetakse Aasias.

Seega ei ole see ainult meie konkurentsivõime küsimus. See on ka tehnoloogilise suveräänsuse küsimus. Seega suunakem kogu tähelepanu sellele.

Meil on kavas esitada uus pooljuhte käsitlev õigusakt. Peame ühendama oma maailmatasemel uurimis-, projekteerimis- ja testimisvõime. Peame koordineerima ELi ja riiklikke investeeringuid kogu väärtusahela ulatuses.

Eesmärk on luua ühiselt Euroopa tipptasemel kiipide nn ökosüsteem, mis hõlmab ka tootmist. Nii tagame oma varustuskindluse ja arendame uusi turge murrangulistele Euroopa tehnoloogiatele.

Jah, see on tohutu ülesanne. Ja ma tean, et mõne arvates ei ole see võimalik.

Kuid sama ütlesid nad ka Galileo programmi kohta 20 aasta eest.

Ja vaadake, mis sai. Me tegime selle üheskoos teoks. Tänapäeval pakuvad Euroopa satelliidid navigatsioonisüsteemi rohkem kui kahele miljardile nutitelefonile kogu maailmas. Oleme maailmaliidrid. **Seega tehkem sedasama, seekord pooljuhtidega.**

Lugupeetud parlamendiliikmed

Pandeemia on jätnud Euroopa sotsiaalsele turumajandusele sügavad armid.

Oleme õhtu õhtu järel elanud oma kodudes ärevalt kaasa eesliinitöötajate raskele võitlusele.

Nägime, mil määral sõltub meie kõigi hakkamasaamine nende naiste ja meeste ennastsalgavusest. Ometi on nende pärisosaks madal palk, vähene kaitstus ja vähene kindlustunne.

Ja kuigi kiiduavaldused võivad olla tänaseks vaibunud, tuleb alles hoida seda emotsionaalset laengut, mille see olukord lõi.

Just selles seisneb **Euroopa sotsiaalõiguste samba** olulisus.

Sellega edendame inimväärsset tööd, õiglasi töötingimusi, paremaid tervishoiuteenuseid ning head tasakaalu töö- ja eraelu vahel.

Pandeemia õpetas eelkõige seda, et kõige väärtuslikum aare on aeg, mis meile antud. Ja et miski ei või olla hinnalisem kui aeg, mis on mööda saadetud lähedaste seltsis.

Just sel eesmärgil on Euroopa Komisjonil kavas töötada välja uus Euroopa hooldusstrateegia.

Et tagada igale mehele ja naisele parimad tervishoiuteenused ning töö- ja eraelu parem tasakaal. Kuid sotsiaalne õiglus ei ole üksnes ajaküsimus, vaid eeldab ka õiglast maksustamist.

Euroopa sotsiaalse turumajandusega sobib igati kokku see, et ettevõtted teenivad kasumit. *Kuid kasumit saab teenida* ainult tänu kvaliteetsele taristule, sotsiaalsele kindlustatusele ja heale haridusele.

Nii on enam kui loomulik, et ettevõtted annavad ühiskonda tagasi oma õiglase panuse. Seetõttu on kavas jätkata võitlust maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidmise vastu.

Kavas on anda töösse õigusakt, millega võtta käsile varifirmadesse peidetud varjatud kasumid. Samuti teeme kõik endast oleneva, et saavutada ajalooline ülemaailmne kokkulepe ettevõtte tulumaksu minimaalse määra üle.

Suurfirmade õiglase maksustamine ei seonu ainult riigi rahandusega, vaid on eelkõige õiglase ühiskonna eeltingimus.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Euroopa sotsiaalne turumajandus on meid hästi teeninud. Nüüd on meie kohus teha nii, et ka järgmine põlvkond saaks asuda üles ehitama oma tulevikku.

Meie noored on hästi haritud, väga andekad ja suure motivatsiooniga. See on põlvkond, kes on pidanud kaaskodanike turvalisuse nimel ohverdama palju.

Noorus – see on ikka olnud otsimise ja avastamise aeg. See on uute kogemuste aeg. See on sõpruse sõlmimise aeg. See on aeg leida omaenda teeots. Kuid mida nõutakse noortelt nüüd? Et nad hoiaksid sotsiaalset distantsi, püsiksid isolatsioonis ja oleksid koduõppel. Ja see kõik kestab juba rohkem kui aasta.

Seetõttu on kõik see, mida oleme ette võtnud – käigu jutt roheleppesest või taastekavast – mõeldud kindlustama just noorte tulevikku.

See on ka põhjus, miks taastekava „NextGenerationEU“ tuleb rahastada **uuest omavahenditest**, mille leidmiseks töö juba käib.

Kuid peame olema valvsad, et mitte luua uusi lõhesid. Euroopa vajab kõiki noori.

Peame suutma innustada neid, kes on jäänud ühiskonna hammasrataste vahele. Kes ei ole leidnud endale tööd. Kes ei käi koolis ega osale täiendõppes.

Nende noorte jaoks on **loomisel uus programm – ALMA**.

ALMA abil antakse noortele võimalus saada ajutine töökogemus teises liikmesriigis.

Sest ka nemad on väärt omaenda Erasmust, et hankida kogemusi, luua sidemeid ja tunda ennast Euroopa kodanikuna.

Aga kui soovime muuta Euroopa Liitu rohkem noorte nägu, tuleb anda noortele võimalus rääkida kaasa Euroopa tuleviku kujundamises. Euroopa Liidu hing ja ideed peavad neid kõnetama.

Nagu küsis Jacques Delors omal ajal: *mil viisil saame luua Euroopat, kui noored ei näe selles ühist eesmärki ega omaenda tulevikku?*

Seetõttu soovib komisjon teha ettepaneku kuulutada 2022. aasta Euroopa noorte aastaks. Et väärtustada meie noori, kes on pidanud nii palju teistele andma. Just noorsoost peab saama Euroopa tuleviku konverentsi arutelude eestvedaja.

See on nende tulevik ja olgu see ka nende konverents.

Ja nagu komisjoni uus koosseis oma ametiaja alguses lubas, oleme valmis võtma töösse algatused, mida Euroopa tuleviku konverents teeb.

EUROOPA ÜHINE VASTUTUS

Lugupeetud parlamendiliikmed

Noort põlvkonda iseloomustab vastutustunne planeedi ees. Noored ergutavad meid liikuma võitluses kliimakriisiga kiiremini ja kaugemale.

Tänavuse suve sündmused näitavad selgelt miks. Belgias ja Saksamaal olid suured üleujutused. Kreeka saartel ja Prantsusmaa nõlvadel lõõmasid metsatulekahjud.

Aga kui me ei taha uskuda omaenese silmi, peame vähemalt kuulama seda, mida ütleb teadus.

ÜRO avaldas hiljuti valitsustevahelise kliimamuutuste rühma raporti. See on *kliimateaduses* kõige autoriteetsem tribüün.

Raport ei jäta mingit kahtlust. Kliimamuutus on inimtekkeline. Aga kuna see on inimtekkeline, saame püüda asja parandada.

Nagu kõlab üks viieastmeline õpetus, milles seotakse kokku faktid, tunded ja teod: **Kliima soojeneb! Meie tõttu! See on kindel! See on paha! Aga asugem asja kallale!**

Muutus on juba alanud.

Selle aasta esimeses pooles registreeriti Saksamaal rohkem elektriautosid kui diiselautosid. Poola on tänapäeval ELi suurim autoakude ja elektribusside eksportija. Või võtame kas või

algatuse „**Uus Euroopa Bauhaus**“, mis on sütitanud nii paljude arhitektide, disainerite ja inseneride loomeinnu üle terve Euroopa Liidu.

Ei ole kahtlust, et jää on hakanud liikuma.

Seda kõike püüab endas hõlmata Euroopa roheline kokkulepe.

Oma eelmise aasta kõnes kuulutasin välja eesmärgi vähendada CO₂ heidet 2030. aastaks 55%.

Tollastest kliimaeesmärkidest on saanud nüüdseks õigussätteid.

Euroopa Liit on esimene suur majandusjõud, kes on võtnud vastu tervikliku õigusraamistiku, et asi ära teha.

Selle üksikasjad on väga keerulised. Aga eesmärk on lihtne. Saastamine hakkab maksma. Energia muutub puhtaks. Ringi hakkavad liikuma nutikamad autod ja puhtamad lennukid.

Ning võime kindlad olla, et söakate kliimapürgimustega käivad kaasas senisest julgemad sotsiaalsed ideaalid. **Rohepööre peab toimuma õiglaselt.** Sel eesmärgil on komisjon teinud ettepaneku **luua uus kliimameetmete sotsiaalfond**, mille abil võidelda energiavaesusega, mis ähvardab juba 34 miljonit eurooplast.

Loodan, et nii Euroopa Parlament kui ka liikmesriigid võtavad teatepulga üle ja on oma ülesande kõrgusel.

On palju asju, mida Euroopa saab kliimamuutuste ja keskkonnakriisi vastu ära teha. Samuti saab Euroopa teisi aidata. Mul on hea meel teatada täna, et **EL kahekordistab oma välisabi elurikkuse rahastamiseks** kõige vaesemates riikides.

Kuid Euroopa ei saa üksipäini seda võitlust võita.

Üleilmseks tõhetheks kujuneb Glasgow's toimuv ÜRO kliimamuutuste konverentsi 26. istungjärg.

Suured majandusjõud, alates USAst ja lõpetades Jaapaniga, on seadnud eesmärgi saavutada kliimaneutraalsus 2050. aastaks või mõni aeg pärast seda. Veel enne Glasgow' kohtumist peavad nende eesmärkidega kaasnema konkreetsed tegevuskavad. Sest praegused kohustused, mis on kokku lepitud 2030. aastaks, ei võimalda hoida globaalset soojenemist alla 1,5 °C.

Iga riik peab võtma osa vastutusest!

Eesmärgid, mille president Xi on Hiinale seadnud, on julgustavad. Aga ka Hiina juhtidel palume täpsemini näidata, kuidas kavatakse eesmärgile jõuda. Maailmale oleks suureks kergenduseks, kui Hiina suudaks hakata kümnendi keskpaigast alates oma CO₂ heidet vähendama ning loobuks kivisöe kasutamisest nii kodu- kui ka välismaal.

Ja kuigi iga riik peab võtma osa vastutusest enda kanda, on suurtel majandusjõududel *vähim* arenenud ja *enim* haavatavate riikide ees erikohustus. **Kliimatoetused** on viimaste jaoks elutähtsad nii kliimamuutuste leevendamise kui ka nendega kohanemise seisukohast.

Mehhiko ja Pariisi kliimakohtumistel võtsid maailma tähtsamad majandusriigid kohustuse eraldada vähim arenenud ja kõige haavatavamatele riikidele kuni 2025. aastani toetusi 100 miljardi USA dollari väärtuses aastas.

Euroopa Liit peab oma lubadusest kinni. **Euroopa tiimi kaudu oleme panustanud 25 miljardit dollarit aastas.** Teiste osapoolte tegevusetus ei ole aga võimaldanud üleilmset eesmärki saavutada.

Glasgow' kohtumine võiks kujuneda edukamaks, kui enne õnnestuks kliimarahastuse puuduv osa kokku saada.

Võin täna kinnitada, et Euroopa on valmis tegema veelgi rohkem. **Teeme ettepaneku eraldada kuni 2027. aastani kliimatoetuste rahastamiseks lisaks 4 miljardit eurot.** Kuid ootame, et ka USA ja teised partnerid peaksid meiega sammu.

Kui USA-l ja ELil õnnestuks ühiselt tegutsedes kliimarahastuse puudujääk kõrvaldada, annaks see kogu maailmale tugeva signaali, et kliimaküsimus on kindlates kätes. Aeg on täita oma lubadused.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Juhtroll kliima- ja majandusküsimustes on Euroopa maailma- ja julgeolekupoliitika keskseid osi.

Samuti peegeldab see maailma üldist nihet uue rahvusvahelise korra suunas.

Meid ootab ees **uus hüperkonkurentsi ajastu**, kus mõned ei kohku mõju saavutamise nimel millestki tagasi:

olgu tegu vaktsiinilubaduste, kõrge intressiga laenude või hoopis rakettide ja väärinformatsiooni levitamisega.

See töötab tulla ajastu, kus tooni annavad piirkondlikud rivaalitsemissed ja suurvõimude tähelepanu koondumine üksteisele.

Hiljutised sündmused Afganistanis ei ole selle muutuse põhjus, vaid sümptom.

Ma tahaksin öelda selgelt välja, et **EL seisab Afganistani rahva kõrval** - nii naiste, laste, prokuröride, ajakirjanike kui ka inimõiguste aktivistide kõrval.

Vaatan erilise tähelepanuga naiskohtunikke, kes peavad praegu peitma end meeste eest, kelle nad on vangi mõistnud. Nende elu ja tervis on ohus, sest nad aitasid õiglust jalule seada ja õigusriiklust maksma panna. Peame neid toetama ja teeme liikmesriikidega koordineeritud jõupingutusi, et tagada nende ohutus.

Samas peame jätkuvalt toetama kõiki afgaane nii nende kodumaal kui ka naaberriikides. Peame tegema kõik endast oleneva, et hoida ära suure näljahäda ja humanitaarkatastroofi oht, mis muutub üha ähvardavamaks. Omalt poolt suurendame humanitaarabi Afganistanile 100 miljoni euro võrra.

See on osa suuremast **Afganistani toetuspaketist**, mille eesseisvatel nädalal kõigi oma jõupingutuste kokkuvõttena esitame.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Olla Afganistanis aset leidnud sündmuste tunnistajaks oli kõigi hukkunud sõjaväelaste perekondade jaoks äärmiselt valus.

Langetame pea nende sõdurite, diplomaatide ja abitöötajate ees, kes ohverdasid seal oma elu.

Selleks et nende ohver ei oleks asjata, peame järele mõtlema, kuidas sai võimalikuks, et see missioon nii järsku lõppes.

Siin on sügavat muret tekitavaid küsimusi, millega liitlased peavad NATO raames tegelema.

Kuid julgeoleku ja kaitse alal ei ole olemas ainsatki küsimust, mida saaks lahendada *vähema* koostöoga. Meil tuleb investeerida oma ühisesse partnerlusse ja kasutada ära kummagi poole unikaalseid tugevaid külgi.

Seepärast töötame koos peasekretär Jens Stoltenbergiga uue ELi–NATO ühisdeklaratsiooni kallal, mis esitatakse enne aasta lõppu.

Kuid see on üksnes pool võrrandit.

Euroopa saab olla – ja ilmselgelt ka peab olema – võimeline ja valmis ise rohkem ära tegema. Ent kui me tahame rohkem ära teha, siis tuleb meil esmalt selgitada, miks. Siin näen ma kolme laia kategooriat.

Esiteks tuleb meil tagada stabiilsus omaenda naabruses ja eri piirkondades.

Maailmaga ühendavad meid kitsad väinad, tormised mered ja pikad maismaapiirid. Oma geograafilise asendi tõttu teab Euroopa paremini kui keegi teine, et kui sa ei tegele kriisiga välismaal, tuleb kriis sulle koju kätte.

Teiseks muutub meie ees seisvate ohtude iseloom kiirelt: hübriidrünnakutest ja küberrünnetest kasvava võidurelvastumiseni kosmoses.

Murranguline tehnoloogia on olnud suur võrdsustaja selles, kuidas paariiriigid või riigivälised grupeeringud saavad oma võimu kasutada.

Enam pole vaja sõjavägesid ega rakette, et tekitada massilisi kahjustusi. Selleks et halvata tehaseid, linnavalitsusi ja haiglaid, pole vaja muud kui ainult sülearvutit. Nutitelefonid ja internetiühendusega võib pidurdada tervet valimiste protsessi.

Kolmas põhjus on, et Euroopa Liit on ainulaadne julgeoleku tagaja. Tulevikus on missioone, kus NATO ega ÜRO ei osale, ent kus EL peaks kohal olema.

Kohapeal töötavad meie sõdurid kõrvuti politseiametnike, juristide ja arstide, humanitaartöötajate ja inimõiguste kaitsjate, õpetajate ja inseneridega.

Siin saab sõjalised aspektid ühendada tsiviilohustamisega, aga ka diplomaatia ja arenguga – ning rahu kindlustamise ja kaitse alal on meil pikaajaline kogemus.

Hea uudis on see, et viimasel kümnendil oleme hakanud välja töötama Euroopa kaitseökosüsteemi.

Tarvis oleks meil aga Euroopa kaitsekoostöö liitu.

Viimastel nädalatel on olnud palju arutelusid ekspeditsioonivägede teemal: mis liiki ja kui palju selliseid vägesid oleks meil tarvis, lahingugruppe või ELi sisenemisevägesid.

See on kahtlemata osa arutelust – ja ma usun, et see on ka osa lahendusest.

Ent kõige põhimõttelisem küsimus on, miks ei ole see varem toiminud.

Sul võivad olla maailma kõige moodsamad relvajõud, aga mis kasu neist on, kui sa pole kunagi valmis neid kasutama?

See, mis meid seni on tagasi hoidnud, ei ole mitte puuduv suutlikkus, vaid puuduv poliitiline tahe.

Ja kui me endas selle poliitilise tahte leiame, siis on meil võimalik ELi tasandil nii mõndagi ära teha.

Lubage mul tuua kolm konkreetset näidet.

Esiteks on meil vaja panna alus kollektiivsele otsustamisele – ma nimetaksin seda olukorrateadlikkuseks.

Me ei jõua kuhugi, kui liikmesriigid, kes tegutsevad samas piirkonnas, ei jaga oma teavet Euroopa tasandil. Luurekoostöö parandamine on elutähtis.

Kuid asi ei ole üksnes luureandmetes selle sõna kitsamas tähenduses.

Asi on vajaduses tuua kokku teadmised kõikidest teenistustest ja kõikidest allikatest. Alates kosmosest kuni politseikoolitajateni, avatud lähtekoodist arenguagentuurideni. Nende töö annab meile ainulaadse teadmiste ulatuse ja sügavuse.

Kõik see on ju olemas!

Ent teadlike otsuste tegemiseks on meil võimalik seda kasutada ainult siis, kui meil on olemas täielik ülevaade olukorrast. Praegu meil seda aga ei ole. Teadmised on meil olemas, aga need on laiali pillatud. Teave on killustatud.

Seepärast võiks EL kaaluda omaenda olukorrateadlikkuse ühiskeskuse loomist, et kõik need erinevad teabekillud kokku sulatada.

Ning olla seega paremini valmis, täielikult informeeritud ja võimeline otsuseid tegema.

Teiseks on meil vaja parandada koostalitlusvõimet. Seepärast investeerime me juba praegu ühistesse Euroopa platvormidesse alates hävituslennukitest kuni droonide ja kübervaldkonnani.

Aga meil tuleb välja mõelda ka uusi viise, kuidas kogu võimalikku koostoimet ära kasutada. Üheks näiteks võiks olla käibemaksuvabastus, kui ostetakse Euroopas välja töötatud ja toodetud kaitsevarustust.

See mitte ainult ei suurendaks meie koostalitlusvõimet, vaid vähendaks ka meie tänast sõltuvust.

Kolmandaks: me ei saa rääkida kaitsest, ilma et räägiksime kübervaldkonnast.

Kui kõik on ühendatud, siis saab kõike ka häkkida. Kuna ressursid on napid, tuleb meil oma jõud ühte koondada. Ja me ei peaks rahulduma pelgalt küberohtudega tegelemisega, vaid peaksime püüdma asuda küberturvalisuse valdkonnas liidri kohale.

Küberkaitsevahendite arendamine peaks toimuma siin, Euroopas. Seepärast on meil vaja **Euroopa küberkaitsepoliitikat**, sealhulgas õigusakte, mis käsitlevad ühiseid standardeid **uue Euroopa küberkerksuse akti alusel**.

Seega saame ELi tasandil palju ära teha. Kuid ka liikmesriigid peavad tegema rohkem.

Alustuseks olgu nimetatud meie ees seisvate ohtude ühine hindamine ja ühine lähenemisviis nende ohtudega tegelemiseks. Eelseisev **strateegiline kompass** on selles arutelus üks olulisemaid protsesse.

Ning meil tuleb otsustada, kuidas kasutada kõiki aluslepingus juba olemas olevaid võimalusi.

Seepärast kutsun ma koos president Macroniga Prantsusmaa eesistumise ajal kokku **Euroopa kaitseteemalise tippkohtumise**.

Euroopal on aeg liikuda uuele tasemele.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Maailmas, mis on üha enam vastuolude küüsis, ei seisne oma huvide kaitse üksnes iseenda kaitsmises.

See seisneb tugevate ja usaldusväärsete partnerlussuhete loomises. See ei ole luksus, vaid on meie tulevase stabiilsuse, julgeoleku ja heaolu jaoks esmavajalik.

See töö algab koostöö süvendamisest meie lähimate liitlastega.

Koos USAGA arendame välja uue üleilmse muutuse tegevuskava – alates **uuest kaubandus- ja tehnoloogianõukogust** kuni terviseturbe ja kestlikkuseni.

EL ja USA on alati tugevamad üheskoos.

Sama kehtib ka meie naabrite kohta **Lääne-Balkanil**.

Veel enne kuu lõppu sõidan ma sinna piirkonda, et saata tugev signaal selle kohta, et me oleme pühendunud ühinemisprotsessile. **Me võlgneme seda kõigile neile noortele, kes usuvad Euroopa tulevikku.**

Seepärast suurendame me toetust oma uue investeerimis- ja majanduskava kaudu, mis moodustab ligikaudu kolmandiku kogu piirkonna SKPst. Sest investeerimine Lääne-Balkani tulevikku tähendab investeerimist ELi tulevikku.

Samuti jätkame investeerimist oma partnerlussuhetesse kogu naabruskonnas, alates suuremast osalusest idapartnerluses kuni uue Vahemere tegevuskava rakendamiseni ja töö jätkamiseni meie Türgi-suhete eri aspektide kallal.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Selleks et saada aktiivsemaks ülemaailmseks osalejaks, peab Euroopa keskendumaks järgmise põlvkonna partnerlustele.

Seda silmas pidades on **tänane uus ELi ning India ja Vaikse ookeani piirkonna strateegia teetähiseks**. See kajastab selle piirkonna kasvavat tähtsust meie jõukuse ja julgeoleku jaoks. Kuid see kajastab ka asjaolu, et autokraatlikud režiimid kasutavad seda, et püüda oma mõju laiendada.

Euroopa peab olema piirkonnas rohkem kohal ja aktiivsem.

Seega teeme koostööd, et süvendada kaubandussidemeid, tugevdada üleilmseid tarneahelaid ning töötada välja uusi investeerimisprojekte rohe- ja digitehnoloogia valdkonnas.

See on näidis, kuidas Euroopa saab oma maailma ühendamise mudelit ümber kujundada.

Me oskame hästi rahastada maanteid. Kuid Euroopal ei ole mõtet ehitada täiuslikku maanteed Hiina omandis oleva vasekaevanduse ja Hiina omandis oleva sadama vahele.

Sedasorti investeeringute asjus peame toimima arukamalt.

Seepärast esitame peatselt oma uue ühendatusstrateegia, mis kannab nime „Gloaalne digivärv“.

Loomes „Gloaalse digivärva“ raames **partnerlussuhted** kogu maailma riikidega. Me tahame investeerida kvaliteetsesse taristusse, mis ühendab kogu maailmas kaupu, inimesi ja teenuseid.

Läheneme sellele väärtustepõhiselt, pakkudes oma partneritele läbipaistvust ja head valitsemistava.

Soovime luua sidemeid, mitte sõltuvusi!

Ja me teame, kuidas see võib toimida. Suvest saadik on Brasiiliat Portugaliga ühendanud uus veealune kiudoptiline kaabel.

Me investeerime koos Aafrikaga, et luua turg rohevesinikule, mis ühendaks Vahemere mõlemat kallast.

Selleks et „Gloaalne digivärv“ teoks saaks, on vaja Euroopa tiimi lähenemisviisi. Me loome ühendused asutuste ja investeeringute ning pankade ja äriühingute vahel. Ja me seame selle piirkondlike tippkohtumiste prioriteediks, alates järgmisest ELi-Aafrika tippkohtumisest, mis toimub veebruaris.

Tahame muuta „Gloaalse digivärva“ kaubamärgiks, mida usaldatakse kogu maailmas.

Ja tahan selgelt välja öelda: äri ajamine kogu maailmas, ülemaailmne kaubandus – kõik see on hea ja vajalik. Aga seda ei või kunagi teha inimeste vääriskuse ja vabaduse arvelt.

Maailmas on 25 miljonit inimest, kes on ähvarduste või vägivallega pandud sunniviisilist tööd tegema. Me ei või ealeski leppida olukorraga, et neid sunnitakse valmistama tooteid, mis jõuavad lõpuks müüki siin Euroopas.

Seega teeme ettepaneku keelustada meie turul tooted, mis on valmistatud sunniviisilise tööga.

Inimõigused ei ole müügiks mitte mingi hinna eest.

VABADUSES JA MITMEKESISUSES ÜHINENUD EUROOPA

Lugupeetud parlamendiliikmed, inimesed ei ole vahetuskaup.

Vaadake, mis juhtus Valgevene piiril. Minski režiim käsitleb inimesi vahendina. Seal pannakse inimesed lennukile ja sõna otseses mõttes lükatakse neid Euroopa piiride poole.

Seda ei või kunagi sallida.

Ning seda näitab ka Euroopa kiire reaktsioon. **Ja võite olla kindlad, et me seisame ka edaspidi Leedu, Läti ja Poolaga õlg õla kõrval.**

Ja nimetagem asju õigete nimedega: see on hübriidrünnak selleks, et Euroopat destabiliseerida.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Need ei ole isoleeritud sündmused. Samasuguseid vahejuhtumeid nägime ka teistel piiridel. Ja küllap näeme neid ka edaspidi. Seepärast näeme Schengeni raames tehtava töö osana ette uued viisid, kuidas reageerida sellisele agressioonile ja tagada meie välispiiride kaitsel ühtsus.

Kuid seni, kuni me ise ei jõua üksmeelele selles, kuidas rännet hallata, kasutavad meie vastased seda jätkuvalt ära.

Samal ajal jätkavad inimkaubitsejad inimeste ärakasutamist, tõugates neid hukutavale teekonnale üle Vahemere.

Need sündmused näitavad, et Euroopa rändesüsteemi ülesehitamine puudutab iga riiki.

Uus rände- ja varjupaigalepe annab meile kõik vajaliku, et tulla toime eri tüüpi olukordadega, mida meil ette tuleb.

Kõik elemendid on olemas. See on tasakaalustatud ja humanne süsteem, mis toimib kõigi liikmesriikide jaoks *igas olukorras*. Me teame, et meil on võimalik leida üksmeel.

Kuid juba on möödunud aasta sellest, kui komisjon leppe esitas, aga edasi on liigutud väga vaevaliselt.

Usun et nüüd on õige hetk Euroopa rändehalduspoliitika jaoks. Seepärast kutsun teid siin parlamendis ja ka liikmesriikides üles seda protsessi kiirendama.

Lõppude lõpuks on küsimus usalduses. Liikmesriikidevahelises usalduses. Eurooplaste usalduses selle vastu, et rännet on võimalik hallata. Usalduses selle vastu, et Euroopa täidab alati oma igikestvat kohust kõige haavatavamate ja enim abi vajavate inimeste ees.

Euroopas ollakse rände asjus väga kõigutamatult väga erinevatel seisukohtadel, ent usun siiski, et üksmeelt ei tule otsida kaugelt.

Sest kui küsida eurooplaste käest, siis enamik nõustub väitega, et meil tuleks tegutseda, et ohjeldada ebaseaduslikku rännet, aga tegutseda tuleks ka selleks, et pakkuda varjupaika neile, kes on sunnitud põgenema.

Nad nõustuvad, et me peaksime tagasi saatma need, kellel ei ole õigust siin viibida. Aga samas peaksime vastu võtma need, kes tulevad siia seaduslikult ja annavad nii olulise panuse meie ühiskonda ja majandusse.

Ja me *kõik* peaksime nõustuma, et rände teemat ei tohiks kunagi kasutada lahkkelide tekitamiseks.

Sest ainult niiviisi on Euroopal võimalik kasvatada rände asjus usaldust.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Demokraatial ja ühistel väärtustel rajanevad ühiskonnad püsivad kindlal alusel. Sellistes ühiskondades usutakse inimestesse.

Nii tekivad uued ideed ja toimuvad muudatused, nii suudame kaotada ebaõigluse.

Usk ühistesse väärtustesse ühendas pärast Teist maailmasõda Euroopa Liidu asutajad.

Need samad väärtused ühendasid vabadusvõitlejaid, kes enam kui 30 aasta eest rebisid eest raudse eesriide.

Nad tahtsid demokraatiat.

Nad tahtsid vabasisid valimisi.

Nad tahtsid õigusriiki,

kus kõik on seaduse ees võrdsed.

Nad tahtsid sõnavabadust ja sõltumatut ajakirjandust.

Nad tahtsid teha lõpu pealtkuulamisele ja riigi spionaažile ning võidelda korruptsiooniga.

Nad tahtsid vabadust enamusest erineda.

Või nagu on väga täpselt sõnastanud endine Tšehhi Vabariigi president Václav Havel: nad tahtsid kõiki neid suurepäraseid euroopalikke väärtusi.

Just need on väärtused, mille allikas on Euroopa kultuuriline, religioosne ja humanistlik pärand.

Need on osa meie vaimust, osa meie olemusest.

Need väärtused on nüüd sätestatud Euroopa Liidu aluslepingutes.

Kui saime vabade ja suveräänsete riikidena osaks sellest liidust, võtsime endale kohustuse neid väärtusi austada.

Oleme otsustanud neid väärtusi kaitsta. Me ei kavatse mitte kunagi järele anda.

Meie väärtusi kaitsevad meie õiguskord ja **Euroopa Liidu Kohtu** otsused. Need otsused on siduvad. Ja me jälgime, et neid järgitaks. Jälgime, et neid järgitaks igas liikmesriigis.

Õigusriigi põhimõtte järgimine ei ole mitte ainult õilis eesmärk, vaid see tähendab rasket tööd ja pidevaid püüdlusi parema suunas.

Õigusriigi olukorda käsitlevad aastaaruanded on reformide kaudu osa sellest protsessist. Näitena võib tuua kohtureformi Maltal, aga ka korruptsioonijuhtumite uurimised Slovakkias.

Alates 2022. aastast on meil kavas lisada õigusriigi olukorda käsitlevatesse aastaaruannetesse konkreetsed soovitused liikmesriikidele.

Sellest hoolimata on mõnes liikmesriigis olukord murettekitav. **Minu jaoks on oluline püüda kõigepealt nende liikmesriikidega suhelda.**

Kuid see ei tohi olla eesmärk omaette, vaid see dialoog peab viima eesmärgini. Seepärast järgime kahetist lähenemisviisi, mis koosneb dialoogist ja otsustavast tegutsemisest.

Nii me eelmisel nädalal tegimegi. Sedasi on meil kavas tegutseda ka tulevikus.

Õigus sõltumatule kohtumõistmisele, õigus võrdsele kohtlemisele kohtus on õigus, mis peab olema kõigil inimestel kõikjal Euroopas, sõltumata sellest, kas nad kuuluvad enamuse või vähemuse hulka.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Euroopa Liidu eelarve on meie tulevik arvudes. Seepärast tuleb seda kaitsta.

Peame hoolt kandma selle eest, et iga eurot ja iga senti kasutatakse eesmärgipäraselt

ja õigusriigi põhimõtete kohaselt. Investeeringud, mis võimaldavad meie lastele paremat tulevikku, ei tohi kaduda kahtlastesse kanalitesse.

Korruptsioon ei ole ainuüksi maksumaksjalt varastamine. Korruptsioon peletab eemale investorid. Korruptsioon loob võimaluse suure raha eest suuri teeneid osta ja lubab neil, kel võim käes, demokraatia reeglid jalge alla tallata.

Selleks et kaitsta oma eelarvet, uurime iga kahtlast juhtumit kõigi vahenditega, mis on meie käsutuses.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Oma väärtusi kaitstes kaitseme ka vabadust. Vabadust olla sa ise, vabadust oma mõtteid vabalt väljendada, vabadust armastada just seda inimest, keda ise tahad.

Vabadus tähendab ka seda, et ei pea tundma hirmu. Pandeemia ajal võeti see vabadus väga paljudelt naistelt.

See oli eriti kohutav aeg nende jaoks, kel ei olnud võimalik kuskile varjuda, kel ei olnud vägivaldsete eest kuskile põgeneda. Peame tooma sellesse pimedusse valguse ja näitama teed, kuidas vabaneda valust, vägivaldsetest tuleb saata kohtu ette.

Ja naised peavad saama elada jälle vabana ja ise otsustada.

Seepärast esitame veel enne **aasta lõppu ettepaneku õigusakti kohta, mis võimaldab võidelda naistevastase vägivallaga**. Kriminaalasjade menetlemine peab olema tulemuslik ning ennetuse ja kaitsega tuleb tegeleda nii internetis kui ka päriselus.

Küsimus on igaühe vääriskuses – ja küsimus on õigluses. Sest see ongi Euroopa hing. Ja seda tuleb tugevdada.

Lugupeetud parlamendiliikmed

Rääkigem lõpuks ühest vabadusest, mis kõigile teistele vabadustele hääle annab – nimelt ajakirjandusvabadusest.

Ajakirjanikke rünnatakse ainuüksi seepärast, et nad teevad oma tööd.

Mõnda neist ähvardatakse ja pekstakse, mõni tapetakse. See kõik juhtub Euroopa Liidus. Nimetaksin mõned nimed. Daphné Caruana Galizia, Jan Kuciak. Peter de Vries.

Nende lugude üksikasjad võivad küll erinevad olla, kuid üks asi ühendab neid: kõik nad võitlesid meie õiguse eest saada teavet. Ja nad kaotasid selle eest oma elu.

Teave on ühine hüve. Peame kaitsma neid, kes meie silmad avavad – peame kaitsma ajakirjanikke.

Seepärast esitasime täna soovitusi selle kohta, kuidas ajakirjanikke paremini kaitsta.

Peame peatama need, kes ähvardavad ajakirjandusvabadust. Meediafirmad ei ole mingid suvalised ettevõtted.

Nad peavad olema sõltumatud. Seepärast vajab Euroopa õigusakti, mis seda sõltumatust kaitseb.

Järgmisel aastal ongi meil kavas teha ettepanek **õigusakti kohta, millega oleks tagatud ajakirjandusvabadus.**

Sest oma ajakirjanduse vabadust kaitstes kaitseme ka demokraatiat.

Kokkuvõte

Lugupeetud parlamendiliikmed

Selleks et tugevdada Schumani Euroopa-ideaali, millele ma eespool viitasin, tuleb teha pidevat tööd.

Ja me ei tohi maha salata oma vastuolusid ja puudusi.

Kuigi meie liit ei ole täiuslik, on see nii imeliselt ainulaadne kui ka ainulaadselt imeline.

See on liit, kus me tugevdame oma *isiklikku vabadust kogukonna tugevuse kaudu.*

Liit, mida on võrdsel määral kujundanud meie *ühine ajalugu ja ühised väärtused ning erinev kultuur ja erinevad seisukohad.*

Liit, millel on **hing**.

Ei ole lihtne leida õigeid sõnu selle tunde olemuse väljendamiseks. Kuid see on lihtsam, kui laenata need sõnad kelleltki, kes sind inspireerib. Ja seepärast olengi kutsunud täna siia aukülalise.

Paljud teist võib-olla tunnevad teda – **Itaaliast pärit kuldmedalisti**, kes võitis sel suvel mu südame.

Kuid te ei ole ehk kuulnud, et aprillis sai ta teada, et ta elu on ohus. Talle tehti operatsioon, ta ei andnud alla, vaid võitles ja paranes.

Ja kõigest 119 päeva pärast haiglast välja saamist võitis ta paraolümpial kulla. Lugupeetud parlamendiliikmed, siin on **Beatrice Vio**, tervitagem teda! Bebe on saanud jagu nii paljudest raskustest, kuigi ta on veel nii noor.

Tema lugu räägib sellest, kuidas *kõigele vaatamata on võimalik olla edukas*. Olla edukas tänu andele, püsivusele ja väsimatule positiivsusele. Ta on oma põlvkonna peegelpilt: liider ja eestkõneleja selles, millesse ta usub.

Ja tal on õnnestunud kõik see saavutada uskudes, et – *kui see tundub võimatu* –, siis on see teostatav. *Se sembra impossibile, allora si può fare*.

See oli Euroopa Liidu asutajate vaim ja see on **Euroopa uue põlvkonna vaim**. Laskem end innustada Bebel ja kõigil teistel noortel, kes muudavad meie kujutelma sellest, mis on võimalik.

Kes näitavad meile, et sa võid olla see, kes sa tahad olla. Ja et sa võid *saavutada* kõik, millesse sa *usud*.

Lugupeetud parlamendiliikmed

See on Euroopa *vaim*.

See on Euroopa *tulevik*.

Muudame selle üheskoos tugevamaks.

Elagu Euroopa.